

NORRTÄLJE
KOMMUN

Frötuna skola

Likabehandlingsplan

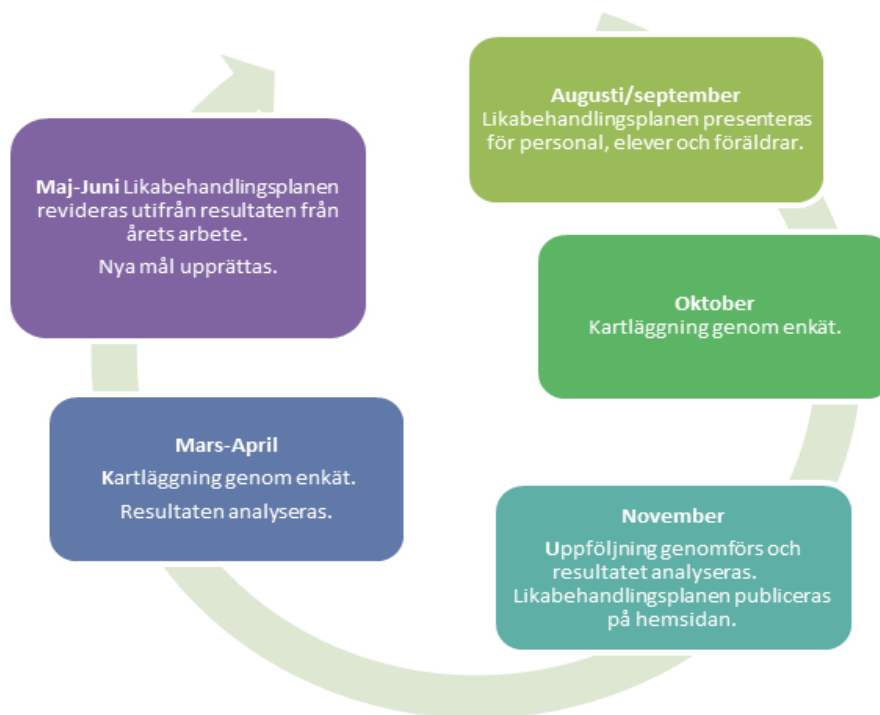
2015-2016

Handlingsplan mot diskriminering,
trakasserier och kränkande behandling för
skola och fritidshem

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Årshjul för likabehandlingsarbetet	2
Frötuna skolas Likabehandlingsplan	2
Policy för Frötuna skola och Fritidshem*	2
Likabehandlingsplanens tre delar	3
Frötuna skolas främjande arbete.....	3
Främjande insatser.....	4
Frötuna skolas struktur för elevdemokrati	4
Frötuna skolas förebyggande arbete.....	4
Kartläggning av nuläget och förbättringsområden.....	5
Förebyggande arbete läsåret 2015/2016.....	5
Frötuna skolas åtgärdande arbete	6
Vad är en supportgrupp?	7
Till dig som förälder.....	8
Har du ett barn som blivit kränkt eller diskriminerat?	9
Har du ett barn som utsätter andra för kränkningar?.....	9
Delaktighet och ansvar	9
Vad begreppen står för	9
Kontaktuppgifter	11
Frötuna och Köpmanholms skolors elevhälsoteam.....	11
Frötuna skolas Trygghetsteam	11
Köpmanholms skolas Trygghetsteam	11
Organisationer	11

Årshjul för likabehandlingsarbetet

Frötuna skolas Likabehandlingsplan

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Alla elever i skolan har samma rättigheter – flickor som pojkar, oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, oavsett eventuellt funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller ålder. Skolan skall vara tillgänglig för var och en. Alla elever har rätt att känna trygghet och trivsel i skolan.

Policy för Frötuna skola och Fritidshem*

Genom vänlighet och trygghet skapas en hälsosam skola och lust till lärande. Det allra viktigaste för alla som har sin arbetsplats på Frötuna skola är att det känns tryggt att komma till och vara i skolan. Att man trivs, känner glädje och är välkommen i gemenskapen är en grundförutsättning för en god lärandemiljö.

Vi vill ge eleverna verktyg som hjälper dem att utveckla en etisk och moralisk kompetens grundad på demokratiska värden. Vi vill lära eleverna att ta ansvar och att våga motarbeta diskriminering, kränkande behandling och mobbning.

*I denna plan innebär begreppet ”Frötuna skola” *Frötuna skola och Fritidshem*

Likabehandlingsplanens tre delar

Likabehandlingsplanen visar hur Frötuna skola arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande för en trygg, vänlig och hälsosam skola.

FRÄMJANDE arbete	FÖREBYGGANDE arbete	ÅTGÄRDANDE arbete
<ul style="list-style-type: none"> • syftar till att stärka respekten för allas lika värde och skapa en trygg arbetsmiljö i skolan • omfattar alla diskrimineringsgrunderna • riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning • är en planerad del av undervisningen i skolan 	<ul style="list-style-type: none"> • syftar till att avvärja risken för att någon ska fara illa • omfattar områden som i en kartläggning av verksamheten identifierats som riskfaktorer 	<ul style="list-style-type: none"> • syftar till att upptäcka, utreda och åtgärda när någon blivit utsatt • ska påbörjas genast när det kommit signaler om att en elev känner sig utsatt • ska dokumenteras och utvärderas för att förhindra upprepning
<p>Exempel Att ge pojkar och flickor lika stort inflytande och utrymme i verksamheten.</p> <p>Att i undervisningen belysa olika typer av familjebildningar, religioner eller minoriteter.</p>	<p>Exempel Att genomföra samtalsövningar utifrån identifierade behov.</p> <p>Vuxna som är ute på rasten har särskild uppsikt över platser som eleverna upplever som otrygga.</p>	<p>Exempel Utifrån den aktuella situationen föra samtal på individ- och gruppnivå.</p>

Frötuna skolas främjande arbete

Alla vuxna är medvetna om att de som goda förebilder är elevernas bästa riktmärke för hur människor står upp för varandra och är varandras arbetsmiljö. Alla vuxna är medvetna om att genom respekt och tolerans skapas goda relationer, vilka är grunden för en hälsosam arbetsmiljö. Det är respekten för alla människors lika värde som gäller i skolan. Det främjande arbetet syftar till att skapa en kultur som är helt inkompatibel med mobbning och kränkande behandling.

På skolan finns ett Trygghetsteam bestående av personal från olika yrkeskategorier. Trygghetsteamet ska vara väl känt av alla som har sin arbetsplats på skolan, såväl vuxna som elever. Trygghetsteamet informerar personal som i sin tur informerar eleverna om likabehandlingsplanen varje läsår.

Främjande insatser

- Vi arbetar med etiska samtal i undervisningssituationer och under mentorstid utifrån skollagen, läroplanen och diskrimineringslagen.
- Vi arbetar med demokratifrågor som praktiseras i klassråd och elevråd, därigenom får eleverna inblick i den demokratiska processen. Elevrådet är likaså delaktigt genom att ha åsikter om främjande insatser och förebyggande åtgärder.
- I våra rutiner för skolan framgår tydligt vad som förväntas av alla elever på skolan.
- Skolans rutiner följs upp och utvärderas årligen.
- Vi har rastvärdar ute varje rast.
- Personalen erbjuds att äta pedagogisk lunch.
- Vårdnadshavare får ta del av skolans likabehandlingsplan och gemensamma rutiner som finns tillgängliga på skolans hemsida.
- Kontinuerlig utbildning av personalen sker.
- Ett elevhälsoteam finns som stöd för elever, personal och vårdnadshavare.
- Vi tillämpar ett normkritiskt förhållningssätt i undervisningen. Detta sker genom att all personal är medvetna om de rådande normerna och att lärarna visar på exempel i undervisningen som går utanför de rådande normerna. Ett normkritiskt förhållningssätt tillämpas på alla diskrimineringsgrunderna. *Exempel: Vuxna behandlar pojkar och flickor på samma sätt oberoende av ämne. Flickor och pojkar ska ha lika stort inflytande och utrymme i undervisningen. Detta sker genom att både flickor och pojkar får samma möjligheter att komma till tals vid diskussioner och samtal samt får den hjälp de har rätt till oberoende av kön.* Syftet med det normkritiska förhållningssättet är att synliggöra, problematisera och förändra de normer som kan ligga till grund för diskriminering.

Frötuna skolas struktur för elevdemokrati

Klassråd 1-2 ggr/mån

Elevråd 3-4 ggr/termin

Frötuna skolas förebyggande arbete

Likabehandlingsplanen följs upp och revideras i oktober-november varje år. Personalen har till uppgift att presentera likabehandlingsplanen för eleverna som sedan kan lämna åsikter direkt eller vid klassråd/elevråd samt i en enkät. Personalen har också till sin uppgift att förankra likabehandlingsplanen hos eleverna.

Elevenkäter görs varje termin som ligger till grund för det förebyggande arbetet.

Både på hösten och på våren görs denna kartläggning av elevernas uppfattning om tryggheten på skolan samt klassrumsklimatet. Kartläggningen ligger sedan till grund för skolans förebyggande arbete.

Resultatet av kartläggningen skrivs in i likabehandlingsplanen. Förebyggande åtgärder föreslås av Trygghetsteamet, processas i personalgruppen och aktuella beslut skrivs in i likabehandlingsplanen. Trygghetsteamet ansvarar för att uppföljning av besluten sker.

Kartläggning av nuläget och förbättringsområden

Majoriteten av våra elever på Frötuna trivs bra i sina klasser, men det finns några som trivs mindre bra, mycket på grund av att det är pratigt och hög ljudnivå. Det som alla klasser påpekar är att det ibland är pratigt.

Ett antal elever i 4-6 tycker att det är ganska dåligt att ha undervisning i olika klassrum. Många elever har uppgett att det fungerar dåligt och ganska dåligt på musiken, det är stökigt. De flesta elever tycker att skolgården är bra. I klasserna 4-6 uppger flera elever att de på rasterna hör och ser att kamrater blir utsatta för kränkande ord och knuffar och att de vet att det förekommer kränkningar på internet.

Angående om det finns något ställe på skolan (inomhus eller utomhus) där eleverna känner sig otrygga så nämns toaletterna av många elever, närmast omklädningsrummet vid idrotten, några elever tycker att det är mycket knuffar och högljutt i korridoren. Många elever påpekar att det är för hög ljudnivå i matsalen.

Några elever i F-3 svarar att de är rädda för äldre elever i 4-6, flera elever svarar att de är rädda för någon vuxen.

På fråga om förbättringar så svarar många elever att de vill ha fräschare toaletter och duschar. Några önskar en klätterställning till gården och några tycker att det ska vara fler rastvärdar. Många önskar en lägre ljudnivå i matsalen.

Det har också framkommit från lärare att för vissa elever har frågorna varit svåra att svara på, på grund av enkäternas utformande.

Förebyggande arbete läsåret 2015/2016

- Trygghetsteamet kommer ha schemalagda möten varje vecka.
- Trygghetsteamet ser över trivselenkäterna och upprättar nya till mars 2016.
- Trygghetsteamet undersöker möjligheter och ansöker i samråd med rektor om pengar för ute-miljön.
- Toaletter och duschar åtgärdas och får hög prioritet gällande investeringskostnader, rektor ansvarar för ansökan om medel. Vissa trivselhöjande åtgärder vidtas skyndsamt såsom nya papperskorgar på toaletterna.
- Schemat ses över så att elevgrupper ej behöver byta om samtidigt vid idrottslektioner.
- Rastvärds-schemat ses över och det tidigare beslutet om tre värdar varje förmiddagsrast genomförs.
- Personalledda rastaktiviteter initieras på vissa raster.
- Trygghetsteamet kommer genomföra Supportgrupper vid behov, *som kan ses som både åtgärdande och förebyggande arbete.*
- Personal och elever, som uppgetts att elever är rädda för, vidtalas.
- Mentorerna ger utrymme på lektionstid att belysa trygghetsfrågor och frågor om etik och moral kopplat både till skolmiljön och till internetanvändande.

Frötuna skolas åtgärdande arbete

En personal som upptäcker pågående trakasserier/kränkningar skall genast ingripa. Den akuta situationen åtgärdas. Därefter informeras elevernas mentor/mentorer som sin tur avgör om Trygghetsteamet ska kontaktas.

Text från Diskrimineringsombudsmannen:

En lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen respektive rektorn. Denna ska i sin tur anmäla detta till huvudmannen, som vanligtvis är den kommun eller styrelse som ansvarar för utbildningen. I den dagliga verksamheten är ansvaret för att genomföra utredningen av och åtgärderna mot trakasserier ofta delegerat till rektorer, skolledare, lärare och andra anställda.

Anmälan ska göras på särskild blankett som finns tillgänglig på Insidan under rutiner/riktlinjer.

Om skolan får kännedom om att en elev kan ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling av andra elever följs nedanstående plan.

Bedömning av ärendets grad görs av personal under och innan nästa steg i nedanstående plan, det vill säga, man bedömer om det finns behov av nästa steg.

1. En personal som får kännedom om att en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling informerar elevens mentor/ansvarig personal.
 - 1.1. Mentor/ansvarig personal talar med den/de elever som kan ha blivit utsatt för kränkningen för att klargöra vad som hänt och om det hänt tidigare. Förklara att kränkningar inte får förekomma och att skolan nu kommer att åtgärda detta. Bestäm en tid för uppföljning ca en vecka senare, men klargör även att eleven genast ska komma till mentor/ansvarig personal om något händer innan dess. Vid behov tillkallas även en ytterligare personal/trygghetsteamet för att delta i samtalet. Dokumentera samtalet. Trygghetsteamet avgör om man ska tillsätta en supportgrupp** för att snabbt få kränkningarna att upphöra eller om man ska gå vidare till steg 1.2.
 - 1.2. Mentor, tillsammans med eventuell ytterligare personal, talar sedan med den/de elever som kan ha utfört kränkningen för att klargöra vad som hänt. Om flera elever deltagit talar de vuxna med dem en och en. Dokumentera samtalen.
 - 1.3. Om det visar sig att kränkningar har skett: Mentor förklarar, tillsammans med eventuell ytterligare personal, för den/de elever som utfört kränkningen, att kränkningar inte accepteras och inte heller får förekomma enligt lag och att de genast ska upphöra. Mentor ansvarar för att en plan upprättas och bestämmer tid för

uppföljning ca en vecka senare. Om flera elever deltagit i kränkningarna talar personalen med dem en och en. Dokumentera samtalen.

- 1.4. Kontakta inblandade elevers vårdnadshavare och berätta om vad som hänt och vad som beslutats. Dokumentera samtalen.
- 1.5. Uppföljande samtal hålls enligt planering i steg 1.1 och 1.3. Därefter kontaktas vårdnadshavarna för att delges information om hur det gått. Dokumentera samtalen.

****Kortfattad sammanfattning av att sätta ihop en supportgrupp:**

Vårdnadshavare till den utsatta eleven kontaktas.

- A. Intervjua den ”utsatte” eleven för att få namn på de som har ”utsatt” eleven, vilka elever som brukar finnas i närheten och vilka som är elevens vänner.
 - B. Sätt samman en supportgrupp. Gruppen involveras i att underlätta för den utsatte eleven.
 - C. Nytt möte med den ”utsatte”.
 - D. Nytt möte med supportgruppen.
- Samtalen dokumenteras. Vårdnadshavare till den utsatta eleven informeras.

2. Meddela trygghetsteamet och rektor om vad som skett och vad som gjorts.
 - 2.1. Om kränkningarna inte upphört kallas den/de elever som utsatt andra tillsammans med vårdnadshavare till en elevhälsokonferens (EHK). En handlingsplan upprättas. Samtalet dokumenteras.
 - 2.2. Handlingsplanen följs upp i ett nytt samtal med berörda parter. Även detta samtal dokumenteras.

Vid allvarliga trakasserier/kränkningar kontaktas de inblandade elevernas vårdnadshavare direkt. Rektor kallar till en elevhälsokonferens (se steg 2.1). Det kan dessutom vidtas ytterligare åtgärder, till exempel kontakt med andra myndigheter som socialtjänst eller polis.

Vad är en supportgrupp?

Deltagarna i en supportgrupp baseras på de elever den ”utsatte” eleven har uppgett. Det mest ideala är en grupp på ca 5-8 elever. Dels den eller de som eleven upplevt som mest irriterande/hotfulla, några elever som brukar finnas i närheten samt några vänner till eleven.

Eleverna i supportgruppen informeras om att de inte är anklagade för något. De är utvalda för att samtalsledaren vet att alla kan hjälpa till då en elev på skolan behöver stöd. Gruppen träffas utan den ”utsatte” eleven. Eleverna får komma med förslag på vilket vis de kan vara till hjälp för att en namngiven skolkamrat ska känna sig gladare i skolan.

Efter en vecka träffas supportgruppen igen för att följa upp hur det gått och för att eventuellt göra upp nya planer. Gruppen träffas tills kränkningarna har upphört och eleven känner sig glad. Vanligt är att gruppen träffas 2-4 gånger.

Om skolan får kännedom om att en elev kan ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av en vuxen på skolan följs nedanstående plan.

- 1) Den personal eller elev som får kännedom om att en personal diskriminerat eller kränkt en elev på skolan är skyldig att vända sig till rektor. Rektor är ansvarig för att nedanstående plan följs.
- 2) Rektor har samtal med anmälaren tillsammans med skyddsombud.
- 3) Samtal förs med den utsatta och hens vårdnadshavare. Rektor leder samtalet, representant från elevhälsan och skyddsombud närvarar. Eventuellt ytterligare samtal med personer som kan ge information om situationen genomförs.
- 4) Rektor har samtal med den/de utpekade tillsammans med skyddsombud.
- 5) Rektor informerar därefter vårdnadshavare till den utsatta eleven om situationen för beslut om fortsatt hantering av ärendet.
- 6) Rektor beslutar om polisanmälan ska göras beroende av ärendets art.
- 7) Uppföljningssamtal hålls efter ca en vecka med den utsatta eleven, vårdnadshavare och den utpekade vuxna.
- 8) När kränkningarna upphört hålls ytterligare ett samtal ca två veckor senare för att kontrollera att läget är stabilt.
- 9) Den utsatta eleven erbjuds stödsamtal med kurator.
- 10) Den utpekade vuxna erbjuds stödsamtal.

Om skolan får kännedom om att en personal kan ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling på skolan startar rektor en utredning.

Till dig som förälder

Barn berättar inte alltid om kränkningar de känner till, därför att de tror att det är liktydigt med att skvallra eller är rädda för att råka ut för hämndåtgärder. Att berätta om kränkningar och diskriminering som förekommer är en förutsättning för förändring och förbättring. Anmäl trakasserier, kränkningar och diskriminering oavsett vilken elev som blir utsatt. Detta görs lämpligen till rektor eller elevens mentor.

Fråga ditt barn om skolan!

Vem känner du dig trygg att prata med? Vilka leker tillsammans? Hur är det i klassrummet? Vad gör ni på rasterna? Händer det att någon är ledsen eller utanför? Hur fungerar det med skolskjutsen? Vem har du uppmuntrat idag?

När ditt barn berättar att det ingår i en supportgrupp, uppmuntra ditt barn att bidra på sitt bästa sätt.

Har du ett barn som blivit kränkt eller diskriminerat?

Vet du, eller misstänker du att ditt barn blir utsatt för kränkande behandling eller diskriminering rekommenderar vi dig att **ta kontakt med skolan**. I samarbete med skolan kan du få till stånd en positiv förändring av ditt barns situation. Du kan också göra en del själv för att hjälpa ditt barn, som att öva ditt barn att säga ifrån klart och tydligt och att prata med barnet om att aktivt ta kontakt med någon vuxen på skolan.

Har du ett barn som utsätter andra för kränkningar?

Det är inte lätt att ta till sig att ens eget barn kränker andra, men är det så, måste du försöka göra något åt det. Detta är viktigt såväl för det utsatta barnet som för ditt eget. Det finns flera orsaker till att barn kränker andra, men oavsett vad orsaken är måste något göras och vi föreslår följande:

- Gör helt klart för ditt barn att du inte accepterar ett sådant beteende.
- Ta kontakt med skolan för att få till stånd ett samarbete kring hur vi ska hjälpa ditt barn.

Delaktighet och ansvar

Vi har alla ansvaret att uppfylla kraven som lagen ställer på oss i relation till andra människor. Vi vuxna, både personal och vårdnadshavare, har ansvaret att fostra eleverna till värderingar som uttrycker respekt och tolerans för alla de människor de dagligen möter och kommer att möta under resten av livet. Att ha en god självkänedom och ett gott självförtroende är en mycket bra förutsättning för att kunna möta andra och lära sig att se varandras olikheter som tillgångar. Vi behöver samarbeta kring denna ansvarsfulla uppgift. Vi har samma mål – att göra vår värld till en god plats att leva i.

Vad begreppen står för

Likabehandling

Alla människor ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter, oavsett någon av diskrimineringsgrunderna.

Diskriminering och diskrimineringsgrunderna

Diskriminering är när vuxna på skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och missgynnandet har samband med **diskrimineringsgrunderna**; *bristande tillgänglighet, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller ålder*. Diskriminering kan till exempel ske genom skolans regler eller rutiner. En elev kan också bli diskriminerad om eleven blir särbehandlad på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionshinder med mera.

Direkt och indirekt diskriminering

Med *direkt* diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till exempelvis elevens kön.

Man kan också diskriminera genom att behandla alla lika. Det kallas *indirekt* diskriminering. Det sker när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar någon. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som behöver annan mat.

Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet som har samband med diskriminerings-grunderna (se ovan).

Kränkande behandling kan vara:

- Verbal: skällsord, förolämpningar, sprider rykten
- Social: utfrysning, miner, blickar
- Fysisk: slag, knuffar, tafsningar, förföljelse
- Text och bild: sms, mms, lappar, klotter, e-mejl, bloggar, chattsidor

Mobbning

Mobbning är en form av kränkande behandling eller trakasserier, som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet tillfogar eller försöker tillfoga någon annan skada eller obehag.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Innebär att en person inte identifierar sig med sin biologiska könsidentitet.

Etnisk tillhörighet

En persons nationella eller etniska ursprung, hudfärg, klädsel eller liknande förhållanden.

Funktionsnedsättning

En funktionsnedsättning kan uttrycka sig i fysiska, medicinska, psykiska eller kognitiva begränsningar av personens funktionsförmåga. Funktionshinder uppstår när personer på grund av sin funktionsnedsättning upplever begränsningar i relationen till sin omgivning.

Sexuell läggning

En person som är bisexuell, homosexuell eller heterosexuell.

Rasism

Rasism är att behandla människor olika utifrån hur de ser ut, eller vad de har för bakgrund. Rasism kan ofta bero på fördomar, alltså att man tänker att några är på ett visst sätt, utan att man känner dem.

Kontaktuppgifter

Frötuna och Köpmanholms skolors elevhälsoteam

Patricia Engfeldt, skolsköterska	0176-28 41 07	patricia.engfeldt@norrtaIje.se
Daniella Hellström, skolkurator	073-962 31 21	daniela.hellstrom@norrtaIje.se
Ildico Hellman, rektor	0176-28 41 01	ildico.hellman@norrtaIje.se
Ida Jifält, skolpsykolog	0176-32 72 60	ida.jifalt@norrtaIje.se
Maud Sjöblom, specialpedagog	073-962 32 44	maud.sjoblom2@norrtaIje.se

Frötuna skolas Trygghetsteam

Annika Hellberg, fritidsledare	0176-28 41 05	annika.hellberg@norrtaIje.se
Jeanette Molin, lärare	0176-28 41 02	jeanette.molin@norrtaIje.se
Maud Sjöblom, specialpedagog	073-962 32 44	maud.sjoblom2@norrtaIje.se
Nina Swärd, lärare	0176-28 41 02	nina.sward@norrtaIje.se
Mari Ann Ferngren, lärare	0176-28 41 02	mari-ann.ferngren@norrtaIje.se

Köpmanholms skolas Trygghetsteam

Hanna Engqvist, lärare	0176-881 90	hanna.engqvist@norrtaIje.se
Åsa Fogelström, lärare	0176-881 90	asa.fogelstrom@norrtaIje.se
Jutta Jansson, fritids	0176-881 90	jutta.jansson@norrtaIje.se
Johanna Sandström, lärare	0176-881 90	johanna.sandstrom@norrtaIje.se
Maud Sjöblom, specialpedagog	073-962 32 44	maud.sjoblom2@norrtaIje.se

Organisationer

BRIS Barn 116 111, vuxen 077 150 50 50

Rädda Barnens Föräldratelefon 020 786 786

Barnombudsmannen www.bo.se

Barn- och elevombudet beo@skolverket.se

Diskrimineringsombudsmannen www.do.se